

Τμητική εκδήλωση για τον Κωνσταντίνο Κονοφάγο

Ο Κωνσταντίνος Κονοφάγος υπήρξε κορυφαίος Μηχανικός Μεταλλείων και Μεταλλουργός, Καθηγητής στο Ε. Μ. Πολυτεχνείο, στο οποίο διετέλεσε και Πρύτανης. Το έργο ζωής, ωστόσο, του Κονοφάγου και η αγαπημένη του ερευνητική ενασχόληση υπήρξε η μελέτη της αρχαίας μεταλλουργίας των "αργυρείων" (των αργυρούχων μεταλλευμάτων μολύβδου) της Λαυρεωτικής. Από τις ερευνητικές του εργασίες για τα αττικά αργυρεία, που χαρακτηρίζονται από μια αξιολογία-στη συνθετική ικανότητα, ο Κ. Κ. έγινε ευρύτερα γνωστός και αποδέκτας ως κορυφαίος αρχαιομεταλλουργός στη διεθνή επιστημονική κοινότητα.

Το επιστημονικό του έργο είναι το ογκώδες βιβλίο του με τον εύληπτο τίτλο *Το Αρχαίο Λαύριο και η Ελληνική Τεχνική Παραγωγή Αργύρου* (1980), που και σήμερα αποτελεί κείμενο αναφοράς για τις σχετικές μελέτες. Η τελευταία μελέτη όμως — και κύκνειο άσμα — του Κονοφάγου, την οποία δεν ευτύχησε να δει εκτυπωμένη σε πλήρη μορφή λόγω του ξφαιρικού θανάτου του (1989), είχε τίτλο: "Η Δημοκρατία της Αθήνας και οι παραχωρήσεις στους πολίτες της των Μεταλλείων Αργύρου της Λαυρεωτικής κατά τον 4ο αιώνα π.Χ.". Την είχε εμπνεύσει, μαζί με τις ανέκδοτες σημειώσεις του, στους παλαιούς μαθητές και συνεργάτες του. Πρόσφατα, στις 22 Μαΐου 1997, το Ε. Μ. Πολυτεχνείο, τιμώντας την μνήμη του, οργάνωσε μια λαμπρή εκδήλωση, κατά την οποία το Ίδρυμα και οι πρώην μαθητές του — τώρα Καθηγητές στο ΕΜΠ — παρουσίασαν τη μελέτη του σε μορφή βιβλίου με την επιμέλεια της Επ. Καθηγήτριας κας Κ. Τσαμίου.

Στο έργο αυτό ο Κ. Κ. εξετάζει το θέματος των μεταλλευτικών παραχωρήσεων του λαού στους μεταλλευτές-επιχειρηματίες Αθηναίους πολίτες της κλασικής εποχής και διερευνά την πολύπλοκη συσχέτιση της εκμετάλλευσης του ορυκτού πλούτου της Λαυρεωτικής με την ισχύ και την επιρροή της κλασικής Αθήνας στον υπόλοιπο Ελλάδα. Ο συγγραφέας βασίζεται στη μελέτη σύγχρονων πηγών, στην πλούσια εμπειρία του από τη σύγχρονη εκμετάλλευση της Λαυρεωτικής και στις πλατιές γνώσεις του από το καθεστώς μεταλλευτικών παραχωρήσεων που ισχύει σήμερα. Τόσο τα ερευνητικά του όσο και ο πλατωνικός έμπνευστης τρόπος γραφής του, σε μορφή υποθετικού διαλόγου, είναι βεβαίω ότι θα διεισδύουν γόνιμες επιστημονικές συζητήσεις.

Στην παρουσίαση του βιβλίου παραβρέθηκαν εκατοντάδες μαθητές, συνεργάτες του και ερευνητές από τις θετικές Επιστήμες και την Αρχαιολογία. Μίλησαν για το έργο και το βιβλίο του ο Πρύτανης του ΕΜΠ Ν. Μαρκάτος, ο Καθηγητής Κ. Παναγιώτου, Πρόεδρος του Τμή. Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών, ο Δ. Παντερμαλής, Αρχαιολόγος, Καθηγητής του ΑΠΘ, η Κ. Τσαμίου, Επίκ. Καθηγήτρια του ΕΜΠ, και ο Ηλίας Κ. Κονοφάγος, Δρ. Χημικός Μηχανικός. Το βιβλίο διατίθεται από το Τμήμα Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών του ΕΜΠ, Αθήνα, τηλ. 7722183 και 7483 906. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι η Ελληνική Αρχαιομετρική Εταιρεία (Ε.Α.Ε.), της οποίας ο αιεσιματός Κονοφάγος ήταν ιδρυτικό Μέλος και πολιτικός συμπαραστάτης, υπήρξε το πρώτο μεταξύ των Επιστημονικών Σωματείων και Ερευνητικών Ιδρυμάτων που διοργάνωσε επιστημονική εκδήλωση προς τιμήν του, αφιερώνοντας στη μνήμη του το 1ο Συμπόσιο Αρχαιομετρίας (1990). Μερικά αντίτυπα από τα Πρακτικά του Συμποσίου εκείνου (1992) διατίθενται ακόμη δωρεάν από την Ε.Α.Ε. τηλ. 01. 6513110, εσвт. 247).

Νέο Δ. Σ. στην Αρχαιομετρική Εταιρεία

Η Ελληνική Αρχαιομετρική Εταιρεία (Ε.Α.Ε.) συμπλήρωσε 15 χρόνια δημιουργικής παρουσίας και προσφο-

ράς στο χώρο της Αρχαιομετρίας. Μέλη της Ε.Α.Ε. είναι το μέγιστο ποσοστό των ειδικών από τις θετικές επιστήμες που ασχολούνται με θέματα Αρχαιομετρίας σ' όλη τη χώρα, αλλά και πολλοί αρχαιολόγοι, μεταπτυχιακοί φοιτητές και τεχνικοί, Έλληνες και ξένοι. Η Εταιρεία έχει συνεισφέρει ουσιαστικά στην εγκαθίδρυση συνεργασίας μεταξύ αρχαιολόγων και ειδικών από τις θετικές επιστήμες, έχει καταγράψει τις αρχαιομετρικές δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί από διάφορες ερευνητικές ομάδες σε ερευνητικά ιδρύματα και ΑΕΙ και έχει διοργανώσει με μεγάλη επιτυχία 3 συνέδρια Αρχαιομετρίας με διεθνή συμμετοχή και απήχηση. Το νέο διοικητικό συμβούλιο της ΕΑΕ, που προέκυψε από τις εκλογές της 14/3/97, συστάθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος: Ι. Μπισακός, Εργ. Αρχαιομετρίας ΕΚΕΦΕ "Δημόκριτος".

Αντιπρόεδρος: Ε. Καμπούρογλου, Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας

Γεν. Γραμματέας: Ε. Αλοΐτη, ΘΕΠΤΕ ΕΛΛΑΣ Ε.Π.Ε.

Ταμίας: Γ. Φακορέλλης, Εργ. Αρχαιομετρίας ΕΚΕΦΕ "Δημόκριτος".

Ειδ. Γραμματέας: Θ. Βάκουλης, Τμήμα Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.

Μέλος: Ν. Κούρου, Αν. Καθηγήτρια, Τμήμα Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Μέλος: Ν. Ζουριδάκης, Ινστ. Φυσικοχημείας, ΕΚΕΦΕ "Δημόκριτος".

Ανάμεσα στους στόχους της ΕΑΕ για την επόμενη διετία είναι η μέριμνα για απασχόληση των νέων επιστημόνων του κλάδου στο αντικείμενό τους, η απόκτηση στέγης για τις δραστηριότητες της Εταιρείας, η συνέχιση της καταγραφής νέων αρχαιομετρικών δραστηριοτήτων, η συνεισφορά της Εταιρείας στην πολιτική ηγεσία για θέματα Αρχαιομετρίας και η διοργάνωση σεμιναρίων και ημερησίων για ειδικά θέματα, στα οποία θα προβληθούν ιδιαιτέρως οι μελέτες νέων επιστημόνων και μεταπτυχιακών φοιτητών του κλάδου, κ.ά. Αλληλογραφία-πληροφορίες: Δρ Ε. Αλοΐτη, Γεν. Γραμματέας, Μ. Μουσοπούλου 41, 116 36, Αθήνα. Τηλ. 01-7523 029 Fax: 01-7523 030.

Συνέδριο για την αρχαία τεχνολογία

Πρόσφατα κυκλοφόρησε η 1η ανακοίνωση για τη διοργάνωση μιας πολύ ενδιαφέρουσας συνάντησης ειδικών με τίτλο "Αρχαία Ελληνική Τεχνολογία" (διεθνές Συνέδριο), που συνδιοργανώνεται από τον Οργανισμό Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης - Θεσσαλονίκη 1997, την Εταιρεία Μελέτης Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας (ΕΜΑΕΤ) και το Τεχνικό Μουσείο Θεσσαλονίκης. Το Συνέδριο θα γίνει στη Θεσσαλονίκη από 4 έως 7 Σεπτεμβρίου 1997, στο πλαίσιο της ανάδειξης της Θεσσαλονίκης ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης. Στο καλοκαίρι σχετικό φυλλάδιο αναφέρει: "Στόχος του Συνεδρίου είναι η προβολή ενός μάλλον παραμελημένου τομέα του αρχαιοελληνικού πολιτισμού, δηλαδή της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, και η κατανόηση μιας βασικής πλευράς του βίου των αρχαίων Ελλήνων. Παράλληλα με το Συνέδριο οργανώνεται μια πολιτιστική Έκθεση με θέμα την Αρχαία Ελληνική Τεχνολογία, ενώ προβλέπεται να οργανωθούν και ορισμένες τεχνικές επισκέψεις".

Αναφέρονται ενδεικτικά οι ακόλουθες θεματικές ενότητες του Συνεδρίου:

Ενότητα Α': Τα υλικά (1 συνεδρία), Ενότητα Β': Τα όργανα (1 συνεδρία), Ενότητα Γ': Οι τεχνολογίες (4 συνεδρίες), Ενότητα Δ': Τεχνολογία και κοινωνία, ενώ "οι ανακοινώσεις θα αφορούν τη μελέτη της Τεχνολογίας του Αρχαιοελληνικού Πολιτισμού από τους προϊστορικούς έως τους βυζαντινούς χρόνους".

Γλώσσες του Συνεδρίου θα είναι η Ελληνική και η Αγγλική, με ταυτόχρονη μετάφραση. Το δικαίωμα συμμετοχής έχει οριστεί σε 10.000 δρχ. Οι συνεδρια θα

λάβουν, χωρίς άλλη επιβάρυνση: α) το αναλυτικό πρόγραμμα του Συνεδρίου, β) ειδικό φάκελο και σήμα που θα τους επιτρέψει να μετέχουν σε όλες τις εκδηλώσεις του προγράμματος και γ) τον τόμο των Πρακτικών. Πρόεδρος της Οργανωτικής επιτροπής είναι ο κ. Ν. Οικονομού, Ομ. Καθηγητής ΑΠΘ. Γραμματεία-Πληροφορίες: Τεχνικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Βιομηχανική Περιοχή Θεσσαλονίκης, Σίνδος, Τ.Θ. 10977, 5411 Θεσσαλονίκη, Τηλ. (031) 799 733, 795 150 Fax: (031) 796 816, e-mail: tmth@uranus.ee.auth.gr

“Μνημεία της Φύσης και Γεωλογική Κληρονομιά”

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου και το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ) διοργανώνουν στο Συνεδριακό Κέντρο Μόλυβου της Λέσβου το 2ο Διεθνές Συμπόσιο με τον αναφερόμενο στην επικεφαλίδα τίτλο, από 30/6 έως 2/7/97. Ανάμεσα στους κύριους σκοπούς του Συμποσίου είναι η παρουσίαση των αποτελεσμάτων των επιστημονικών ερευνών στα θέματα της προστασίας και ανάδειξης των Μνημείων της Φύσης και της Γεωλογικής Κληρονομιάς. Στο πλαίσιο του Συμποσίου θα πραγματοποιηθεί και εκδρομή και Εξέγνωση των συνέδρων στους χώρους του Απολιθωμένου Δάσους και σε άλλα μνημεία Γεωλογικής Κληρονομιάς στη Λέσβο. Το δικαίωμα συμμετοχής έχει οριστεί σε 8.000 δρχ. και παρέχει το δικαίωμα παρακολούθησης των εργασιών του Συμποσίου, παραλαβής των Πρακτικών και συμμετοχής σε κοινωνικές εκδηλώσεις που θα οργανωθούν. Για τους φοιτητές η συμμετοχή θα είναι δωρεάν. Πληροφορίες: Ε. Δραγδάκη, ΙΓΜΕ, Μεσογείων 70, 115 27 Αθήνα, τηλ. 775 331, 7792 871, Fax 752 211, κ. Ν. Ζούρος, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου, Σίνδη Λέσβου 81112. Τηλ. - Fax: 0251-47 033 και 0253-54 434.

Το 31ο Διεθνές Συμπόσιο Αρχαιομετρίας

Περισσότεροι από 450 ερευνητές, νέοι επιστήμονες και φοιτητές δήλωσαν συμμετοχή στο 31ο Διεθνές Συμπόσιο Αρχαιομετρίας που θα γίνει στη Βουδαπέστη (Ουγγαρία) από 27 Απριλίου έως 1 Μαΐου 1998, όπως προαναγγέλλεται στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού. Στη δεύτερη εγκύκλιο του Συνεδρίου, που κυκλοφόρησε πρόσφατα, αναφέρεται ακόμη ότι προγραμματίζεται πλαίσιο πρόγραμμα μετασυνεδριακών εκδρομών, που να διαρκούν από μία έως τέσσερις ημέρες, σε διάφορες θέσεις αρχαιολογικού ή αρχαιομετρικού ενδιαφέροντος στην Ουγγαρία.

Το κόστος συμμετοχής καθορίστηκε σε US \$ 220 για τους συνέδρους, US \$ 85 για τους φοιτητές και σε US \$ 100 για τα συνοδευόμενα πρόσωπα, και καλύπτει μέρος των κοινωνικών εκδηλώσεων, εκτός από το δικαίωμα συμμετοχής, γεύματα και τεύχος περιλήψεων-προγράμματος. Οι οργανωτές ελπίζουν να προσφέρουν μερική οικονομική υποστήριξη σε επιλεγμένους διεπιστημονικούς σπουδαστές Αρχαιομετρίας και σε επιλεγμένους ερευνητές με σημαντικές ανακαλύψεις που θα ζητήσουν διεκδίκηση. Οι σχετικές αιτήσεις πρέπει να υποβληθούν μέχρι 10 Σεπτεμβρίου 1997. Οι περιλήψεις των ανακαλύψεων πρέπει να υποβληθούν έως την 1η Νοεμβρίου 1997.

Μετά τη λήξη του Συμποσίου θα δημοσιευθούν σε Εξαιρετικό τόμο επιλεγμένες εργασίες που θα ανακοινωθούν σ'αυτό καθώς και εργασίες από την ειδική θεματική συνεδρία που θα έχει τίτλο “Scientific aspects of experimental archaeology and its impact on contemporary archaeological research”. Αναμένεται ότι οι ελληνικές ερευνητικές ομάδες θα έχουν και σ'αυτό το μεγάλο συνέδριο, όπως έγινε και στα προηγούμενα

να σημαντική και πολυπρόσωπη συμμετοχή. Πληροφορίες-αλληλογραφία: Oaimet T. Biro, Hungarian National Museum, Dept. of Information, H-1450 Budapest, Pf. 124, Hungary. Tel, fax: 0036-1-2101338, E-mail: h5852tbi@ella.hu

Άλλα συνέδρια Αρχαιομετρίας - Αρχαιολογίας

— “Παρία λίθος: Λατομεία, Μάρμαρο και Εργαστήρια Γλυπτικής της Πάρου”. Θα γίνει τέλη Σεπτεμβρίου 1997 (διεθνές Συνέδριο). Θα εξετασθούν θέματα σχετικά με τους τρόπους εξόρυξης του τοπικού μαρμάρου, τη σχέση ποιότητας μαρμάρου και γλυπτικής, τη διακίνηση του μαρμάρου Πάρου στη λοιπή Ελλάδα και τη Μεσόγειο κατά την αρχαιότητα, τις φυσικοχημικές τεχνικές για το χαρακτηρισμό, την προέλευση και τη συντήρηση του μαρμάρου Πάρου. Πληροφορίες-αλληλογραφία: Καθηγ. D. Schilardi, Β' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, Πολυπόταμο 13 (Πλάκα) 105 55 Αθήνα, τηλ. fax: 01-7510 911.

— Second Congress on Archaeometry, 16-19 Σεπτ. 1997, Zaragoza, Spain. Πληροφορίες: F. Perez Arangeui, Depto. Quimica Analytica, Facultate de Ciencias, Universidad de Zaragoza, Pl. San Francisco, S/n, 50009, Zaragoza, Spain. Fax 34.76.781292.

— XIII International Symposium on Environmental Biogeochemistry, 21-27 Σεπτ. 1997. Monopoli (Bari), Italy. Θα γίνει ειδική συνεδρία για τη μελέτη των συνηθών διάβρωσης μνημείων και τις τεχνικές διάγνωσης. Πληροφορίες: Prof. N. Senesi, Inst. di Chimica Agraria, Univ. di Bari, Via Amendola 165 A, 701 26 Bari, Italy. Fax 39.80.545200.

— Die Ägäis als Kulturraum im Neolithikum, Chalkolithikum und in der Frühbronzezeit. 13-19 Οκτωβρίου 1997, Uria-Σμίρνη, Τουρκία. Έχουν προανακοινωθεί εκδρομές σε αρχαιολογικούς χώρους και ανασκαφές (περιλαμβάνεται η Τροία), επίσκεψη του Μουσείου Σμύρνης και έκθεση προϊστορικών αντικειμένων στη διάρκεια του Συνεδρίου. Πληροφορίες: Prof. Hayat Erkanal, URLA Belediyesi Basın Bürosu, URLA-İZMİR, TÜRKİE.

— ASMOSIA V. 11-15 Ιουνίου 1998, Βοστώνη, Η.Π.Α. Θα γίνει στο Museum of Fine Arts. Οι επιστημονικές συνεδρίες θα γίνουν 11-13 Ιουνίου. Στις 14-15 Ιουνίου θα γίνει εκδρομή στην New England. Ημερομηνία για υποβολή περιλήψεων: 3 Ιανουαρίου 1998. Θέματα του Συνεδρίου: Ταύτιση και ανάπτυξη πετρωμάτων που χρησιμοποιήθηκαν στην Αρχαιότητα, διακίνηση-εμπόριο πετρωμάτων, χρήση τους στην τέχνη και την αρχιτεκτονική, διάβρωση, αυθεντικότητα αντικειμένων από μάρμαρο κλ. λίθινα αντικείμενα. Πληροφορίες: Dept. of Classical Art, Museum of Fine Arts, Boston 465 Huntington Ave., Boston, MA. 02115-5567, web address: <http://www.oberlin.edu/~scarier/ASMOSIA/Intro.html>

— ESR and DOS 98: International Conference on Biosimetry and 5th International Symposium on ESR Dosimetry and Applications, 22-26 Ιουνίου 1998, Moscow/Obninsk, Russia. Έχει προγραμματιστεί ειδική συνεδρία με θέμα “Archaeological and geological dating”. Πληροφορίες: MRRC RAMS, Dr. A. Tsyb, ulista Korolova, 4, 249020 OBININSK, Kaluga oblast, Russian Federation, Fax 7(095) 9561440, e-mail:mrcc@obninsk.ru

Δημοσιεύσεις - βιβλία

— “Νέα στοιχεία για την υπόγειη εκμετάλλευση του λιθίου στην Πάρο”, Ρ. Λεβαντάκη, Κ. Τοσίμου, 1996, *Ορυκτός Πλάουτος* 101, 33-40.

— *A geological companion to Greece and the Aegean*, 1996. M. and R. Higgins. Cornell Univ. Press and Duckworth Publishers, US \$ 55.

— *Roman marble quarries of southern Euboea*, 1995. Vanhove, Brill Publishers, The Netherlands, US \$ 122.50.